



DATOS IDENTIFICATIVOS

Dereito: Teoría do dereito

Materia	Dereito: Teoría do dereito			
Código	003G080V01104			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Bonorino Ramírez, Pablo Raúl			
Profesorado	Bonorino Ramírez, Pablo Raúl Feijóo Miranda, José			
Correo-e	bonorino@uvigo.es			
Web	http://www.pablobonorino.es			
Descrición xeral	(*)La asignatura introduce las principales cuestiones relacionadas con el análisis del derecho desde la perspectiva de la filosofía jurídica.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as principais institucións xurídicas
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A3	Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico
A4	Coñecer os principios e valores constitucionais
A5	Apreciar a diversidade e a multiculturalidade
A6	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
A8	Ser quen de argumentar xuridicamente
A9	Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
A10	Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico
A11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
A15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B4	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer as principais institucións xurídicas analizando os conceptos xurídicos fundamentais desde a perspectiva da filosofía xurídica.	

Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	A2
Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico a través da análise das disputas en torno ao concepto de dereito.	A3
Coñecer os principios e valores constitucionais, comprendendo as disputas teóricas sobre a súa natureza.	A4
Apreciar a diversidade e a multiculturalidade.	A5
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.	A6
Ser quen de argumentar xuridicamente.	A8
Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do Dereito e desenvolver dialéctica xurídica.	A9
Ser capaz de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico.	A10
Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.	A11
Ser quen de manexar fontes xurídicas.	A12
Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico.	A13
Ser quen de manexar a oratoria xurídica.	A15
Capacidade de síntese e análise.	B1
Capacidade para aprender.	B2
Capacidade de xestión da información.	B3
Capacidade para adaptarse a novas situacións.	B4
Capacidade para organizar e planificar.	B5
Resolver problemas de forma eficaz.	B6
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo.	B7
Traballar de forma autónoma con iniciativa.	B8
Traballar de forma cooperativa.	B9
Preocupación pola calidade.	B10
Comportarse de forma ética e mostrar responsabilidade social como cidadán e como profesional.	B11
	B12
Comunicarse de xeito efectivo nun medio de traballo (habilidades nas relacións interpersoais).	B13
Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada.	

Contidos

Tema	
I. ¿Que é o dereito?	1. O concepto de Dereito. Evolución histórica. Principais posicións teóricas. 2. O concepto de Dereito na filosofía xurídica contemporánea: positivismo, iusnaturalismo e realismo. 3. O Dereito como forma de organización social. As funcións do Dereito. 4. Dereito, moral e política. Dereito e poder político. Dereito e xustiza.
II. ¿Que é unha norma xurídica?	1. Normas e mandatos. Regras sociais. Tipos de regras. A norma xurídica. Principios e regras no debate filosófico contemporáneo. 2. O dereito como sistema de normas. Validez e eficacia. A coherencia do ordenamento xurídico e o problema das antinomias. A plenitude do ordenamento xurídico e as lagoas. 3. A produción normativa. As chamadas "fontes do dereito". A xurisprudencia como fonte de dereito.
III. ¿Cales son os conceptos xurídicos fundamentais?	1. Os conceptos xurídicos fundamentais na filosofía do dereito contemporánea. 2. Acto antixurídico. Sanción. Deber xurídico. Dereito subxectivo. Responsabilidade.
IV. ¿É posible unha ciencia do Dereito?	1. A natureza do coñecemento científico. Empirismo, falsacionismo e a teoría das paradigmas científicos de Thomas Khun. 2. A ciencia do dereito na filosofía do dereito contemporánea. Kelsen, Hart, Ross, Alchourrón e Bulygin, Nino. 3. A dogmática xurídica. Cales son as dogmas sobre os que se asenta a dogmática xurídica? Dogmática xurídica e coñecemento científico.

V. ¿Como se aplica o Dereito?	1. Dereito e linguaxe. Vaguedad, ambigüidade e textura aberta. 2. Os desacordos no dereito. Casos fáciles e casos difíciles. 3. O problema da discrecionalidad xudicial. Interpretación xurídica. Argumentación xurídica.
VI. ¿Que relación existe entre o Dereito e a xustiza?	1. Teorías da xustiza: clásicas e contemporáneas. Xustiza e Dereito. O problema da lexitimidade. As relacións entre Dereito e política. 2. Os dereitos humanos como sistema universal de xustiza. Dereito nacional e dereito internacional. A translación dos acordos internacionais aos contextos locais de aplicación. 3. A obediencia ao dereito. Obrigación moral e obrigación xurídica. Obediencia e resistencia ao dereito. A desobediencia civil e a obxección de conciencia. 4. Xénero e dereito. Posicións e principais liñas de investigación.
VII. Como se relaciona o Dereito con a cultura popular?	1. Dereito e literatura. Evolución do movemento. Posicións a favor e en contra. Dereito na literatura. 2. A interpretación xurídica e a interpretación literaria. Paradigmas e debates. O dereito como interpretación. 3. Cinema e dereito. Evolución da corrente. Principais expoñentes e temáticas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	36	54	90
Titoría en grupo	15	0	15
Sesión maxistral	35	63	98
Outras	2	15	17
Probos prácticos, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Formulación e realización de actividades de carácter práctico.
Titoría en grupo	Asistencia e resolución de problemas en grupo.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais dirixida aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Resolución de dúbidas e respostas aos interrogantes.
Sesión maxistral	Resolución de dúbidas e respostas aos interrogantes.
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas e respostas aos interrogantes.
Probos	Descrición
Probos prácticos, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Resolución de dúbidas e respostas aos interrogantes.
Outras	Resolución de dúbidas e respostas aos interrogantes.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Prácticas de laboratorio	Probos de carácter periódico para valorar a correcta comprensión e aplicación dos contidos da materia.	Ata 50
Sesión maxistral	Proba obxectiva dirixida a provocar a lembranza da aprendizaxe previa. Poderá consistir na realización dunha pregunta logan, de varias preguntas curtas ou nunha proba tipo test.	Ata 50

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos que non poidan optar pola avaliación continua teñen dereito a unha proba obxectiva coa que poden obter o 100 por cento da cualificación. Devandito exame terá unha parte teórica e unha parte práctica.

As datas de exames aprobadas son as seguintes:

14 de xaneiro de 2014, 10 hs. (Aula Magna e aula 1.4). 4 de xullo de 2014, 16 hs. (Aula Magna e aula 1.4). Fin de carreira: 17 de outubro de 2013, 10 hs. (aula a determinar).

Bibliografía. Fontes de información

Bonorino, Pablo Raúl, **Introducción á teoría do dereito**, SPUV,
Kelsen, Hans, **Teoría pura del derecho**, UNAM,
Hart, H.L.A., **El concepto de derecho**, Abeledo Perrot,
Ross, Alf, **Sobre el derecho y la justicia**, Eudeba,
Dworkin, Ronald, **Los derechos en serio**, Ariel,
Dworkin, Ronald, **Cuestión de principios**, Siglo XXI,
Fuller, Lon, **El caso de los exploradores de cavernas**, LexisNexis-Abeledo Perrot,
Casnovas, P. y Moreso, J. J., **El ámbito de lo jurídico**, Crítica,
Bobbio, Norberto, **Teoría General del Derecho**, Debate,
De Lucas, Javier y otros, **Introducción a la Teoría del Derecho**, Tirant lo Blanch,
Prieto Sanchís, Luís y otros, **Lecciones de Teoría del Derecho**, Mac Graw Hill,,
Pérez Luño, Antonio Enrique y otros, **Teoría del Derecho**, Tecnos,
Atienza, Manuel, **El sentido del derecho**, Ariel,
Alchourrón, C. y Bulygin, E., **Análisis lógico y derecho**, CEC,
Nino, Carlos Santiago, **Introducción al análisis del derecho**, Depalma,
Peces-Barba Martínez, Gregorio y otros, **Curso de Teoría del Derecho**, Marcial Pons,
Garzón Valdés, Ernesto, **Derecho, ética y política**, CEC,
Nino, Carlos Santiago, **Algunos modelos metodológicos de ciencia jurídica**, Fontamara,
Alchourrón, Carlos y Bulygin, Eugenio, **Introducción a la metodología de las ciencias jurídicas y sociales**, Astrea,
Garzón Valdés, Ernesto, **Derecho y filosofía**, Fontamara,
Gargarella, Roberto, **El derecho a resistir el derecho**, CIEPP,
Marí, Enrique y otros, **Materiales para una teoría crítica del derecho**, Abeledo Perrot,
Arnsperger, Ch. y Van Parijs, Ph., **Ética económica y social. Teorías de la sociedad justa**, Paidós,
Carrió, Genaro, **Notas sobre derecho y lenguaje**, Abeledo Perrot,
Chalmers, Alan, **¿Qué es esa cosa llamada ciencia?**, Siglo XXI,
Nino, Carlos Santiago, **Ética y derechos humanos**, Astrea,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Argumentación e interpretación xurídica/O03G080V01901
